

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**Questiones: de paruulis Iudeorum Baptisandis: a
co[m]muni doctorum assertione dissidentes**

Zasius, Ulrich

[S.l.], 1508

Subscriptoria addi

[urn:nbn:de:bsz:31-271665](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-271665)

Testimonia Subscriptoria addi.

D. Georgij Northofer.

Evadit hunc tractatū. Clarissimus ille: & ut sis
p ne invidia verū loquar) cōsummatissimus vir: Ge
orgius Northofer: Artium & sacre Theologie
doctor: cuius supra memini: qui tota re diligentius expē
sa, hanc que sequitur additionem adiecit.

Exhibit⁹ est mihi Georgio Northofer: sacre Theo lo
gie doctori: ordinario indy^{te} vniuersitatis Fryburgensis:
ab Egregio & spectatissimo viro: Vdalrico zafio legum
doctore: tractatus presens: de baptisandis iudeorum filiis:
per eum editus, petitione accedente: eundem tractatū (si
mihi videretur probabilis) subscriptione mea corroborarē
Vidi laborem: & reuidi. Et cum mihi predictus doctor:
in huiusmodi suo opere: videatur evidentē adduxisse ve
ritatem, precipueq; primę questionis (que ceteris est con
trouersior) series & assertio multū placeat. Quippe in q̄
tum ratiocinando: tum maxime confutando: ingenij sui
vires: laudanter sint explicatę. Sum ergo, suis huiusmodi
subscribere paratissimus. Tum quia veritatis me ardor
impellit. quā credo ab omnibus: precipue autē a Theolo
gis: debere multū coli: quorum omnis doctrina: ad verita
tem defendendam: laborare debet. Is enim de quo nostra
professio sanctissima: principaliter tractat. inq̄t. Ego sum
via veritas & vita. Tum etiam: q̄ meritū esse arbitror. vt
quando huiusmodi opus: cum meis cōclusionibus: pub
lice disputatis. consentit. ea que publice defendi: etiam in
scriptis adprobem. Ne tamen quia mee cōclusiones huius
operi insertę sunt: inuidi forte dicere possent. me propter
fordes & gratiā subscripsisse. Itaq; ad ocludendū mate

De iudeis

trilogora: & ad cōvincendū: aduersarijs nō esse locū vllī
cōtradicendi. In materia prię questionis: p̄ posteriori opi
nionē: certa quēdam (vt arbitror) efficacissima. pro confir
mandis eiusdem doctōris rationibus: addidi.

Et primo: quia principale fundamentū: super quo se
nō n̄ dant: tenētes contrariā conclusionē. Est: q̄ pater iudeis
us: ex iure quodam naturali: habeat potestātē. quo impe
dire quēcumq̄ possit. ne suum puulz: eo invito baptiset
Vnde cum verum sit. q̄^a principali fundamento destrus
cto: tota ruat machina. Ideo vltra ea: quę in dicto opere
allegata sunt. supradictū eorum fundamentū: aptissime
destruam. pro cuius declarationē: duo suppono
a principali. Iam principalis. ff. de reg. iur. cum p̄cor. ibidem

Primo q̄ oē ius naturale: est diuinū: ius em̄ naturale est
a deo: cordib⁹ hūanis inditū & inscriptū: qđ multipliciter
p̄bari pōt. Nam Et ieremie. xxxi. dicit: dabo legē meā in
viscerib⁹ eorū. & in cordib⁹ eorū scribā eam: Et in psal.
Multi dicunt quis ostendit nobis bona: Signatū est sup
nos lumen vultus tui dñe. Et ap̄tus ad Rom. ij. Cū enim
gentes: quę legem nō habent. naturaliter faciunt ea quę
legis sunt. Ediuerso quoq̄ diuinę leges: natura cōsistunt
vt dicit Augustinus ad Casulanū: & habet in. c. sana diste
ix. Qđ tñ distinctionē habet Nam ius diuinū: quantum
ad sacramentalia: formaliter loquendo: seu quantum ad
superficiem: nō est de iure naturali. Sed quantum ad cor
respōdentiam: vel moraliter intellectum: habet quādam
annexionē iuris naturalis. de quo pulcher textus: cum ele
ganti glo. in. §. his itaq̄. dist. vi. fa. tex. in. §. sed cum na
turale. dist. v.

b diuinū de quo est glo. in. c. i. c. ius naturale: et vrbib⁹ Car
dist. i.

Tertia questio

Secundo suppono: q̄ vñm ius naturale seu diuini:
alteri iuri diuino: non cōtrariatur. Quod patet: si etenim
inter iura naturalia esset cōtrarietas: tunc simul & semel
obseruari nō possent. Duo enim cōtraria: eodem tem-
pore: in vno subiecto nō verificant. Et sic deus præcipienti
do iura diuina obseruari. præcepisset impossibile: quod
sentire anathema sit. Inguam em̄ meam ait saluator: stras-
te est. & onus meum leue. Et ex^b regula iuris: ad impos-
sibile nemo obligatur.

^a contraria fa. l. hęc verba ille aut ille, ff. de p̄. sig. no. in l. sed et si
pupillus. §. Si instituta. ff. de insti.
^b l. impossibile iur. ff. de reg. iur.

His suppositis: Sic arguo: pater iudeus nō solum sibi
sed & filio: debet & tenetur efficaciter velle salutem. Qd̄
& in quocūq̄ homine: nedum in filio procedit. ex præ-
cepto diuino: quo dicitur. Diligas proximū tuum sicut te
ipsum. Debebit igitur mediā etiā necessaria ad salutem
ei velle. Sed baptismus est sibi & filio mediū ad salutem
necessarium: per illud Ioā. iij. Nisi quis renatus fuerit ex
aqua & spiritu: non intrabit in regnū celorum. Similiter
p̄ illud Euangelij. Qui crediderit & baptisatus fuerit &c
igitur tenetur sibi: & filio velle vt baptisetur. Cum ergo
pater iudeus: ex diuina lege (que iure naturali vt diximus
cōsistit) tenetur velle: q̄ filius puulus baptisetur. igitur ex
nulla lege naturali seu diuina: potest illud nolle. Nam talis
lex: esset priori cōtraria. quod esse non debet. p̄ ea que
supra in secunda suppositione: dicta sunt. Per cōsequens
ergo inferitur. q̄ nec impediri possit talis pater: baptisma
filij. Nam posse impedire. est posse nolle: argumentum
opt. in. l. ij. in. fi. ff. sol. ma. & ex regula iuris. Qui potest
inuito etiam eo ignorante potest: igitur &c.

[H

De iudeis

e media non em finis solum: sed via etiam ad finē hñderatur. ve colligitur ex Bal. consi. cc. lxvij. supra alle. ar. p. hoc in. litem. §. qui haustum. ff. de ser. iust. pred. cum ff.

Secundo: Potestas patris in filium: & vicissim obedientia filij ad patrē: relative dicunt. igitur sese equaliter respiciunt. Sed obedientia filij ad patrē: non est nisi in dño vt patet p̄ Apost: ad Ephesios vi. vbi dicit. Filij obedite parentibus vestris in dño. Et glo. ibi exponit: obedientiam esse secundum fidem & iusticiā domini: hoc em̄ istum est ait textus. Si nunc obedientia filij ad patrem: in domino esse iubetur. Igitur educto potestas patris in filium: etiā in domino: id est scdm̄ fidem & iusticiā dñij esse^a debet. Sed dicas mihi: qui contrariū defendis. An hec patris potestas: qua baptisma filij impeditur. in domino sit? Forte in dño est. Sed non in domino deo: sed in dño principe tenebrarū: quē Christus eiecit foras.

a debet Quia relativa sunt simul natura no. in. l. inter stipu. §. sacram de ver. ob. fa. l. i. C. de indic. vid. roll. cum ff.

Tertio: Educatio filiorū: ad patem p̄tinet. Et tal' educatio debet fieri in disciplina & correctione domini. Dicit em̄ Apostolus loco predicto. Et vos patres nolite &c Et sequitur. Sed educate eos in disciplina & correctione domini: vbi glo. exponit. id est vt proficiat in rebus dñi. Tenet ergo pater: vigore suę patrię potestatis: ita educare filium: vt in disciplina proficiat domini: Quod si nō fecerit. sua potestate abutit. phibere ergo baptisma nō p̄t.

Quarto: Omnis potestas a deo est. Et hec ordinata est Itaq; qui huic potestati dei resistit. dei ordinatōi resistit ad Ro. xij. Sed hec est ordinatio dei. vt omnes mortales baptismo renascantur. Itaq; pater iudeus: qui tali dei ordinationi resistit. potestati dei resistit. quod ferendū non

Testimonia

esse: non solum positura lex. Sed etiam naturale ius docet.
Vide qui contrarium defendis. cum sis christianus: quod asse-
ras. Faciat ad premissa: quod cum potestas patris in filium:
sit ad edificationem: non ad destructionem. ij. Corin. xij. &
pluribus alijs locis. Prohiberi autem filium non baptisatum
a baptisate. destructio est manifesta: igitur in eo nulla est
patris potestas.

Ex premissis ergo infero. Quod quicumque filios putulos: vel
iudeorum vel ceterorum infidelium: etiam inuitis parentibus
baptisat. quod is nullum ius: nec naturale nec diuinum infringit.
Quod si quis haec: per me pallegata: aliaque fortia presu-
ti egregij doctoris fundamenta: vere tamen non apparet:
dissoluat. tunc demum (alioquin nullo modo) cum eo sentire
paratus sum.

Nec obstat: Si obijceret. expectandum esse tempus: quo
vix filij in usum rationis adulescant. Hoc enim fieri nec potest
licite: nec debet. propter tria. Tum quia timendum est. ne in-
tra illud tempus: tales filij moriantur. perpetuoque intereant. Tum
etiam quod si etiam superuenerint: tamen quia vulgo notum. quod patrem
sequitur sua proles. Et quod noua testa capit inueterata sapit:
Et constat: quod homines ab adolescentia inclinati sunt ad malum
Genesis. viij. Unde timeri verisimiliter potest. quod usu rationis
adueniente: filij paternas istas & pessimas traditiones: potius
quam nostram sanctissimam fidem recipiant. nec possunt tunc
filij hominum: vi coactioneque simpliciter dicta: ad baptisma fideique
compelli. ut in tercia mea conclusionem superius inserta: deduc-
tum. & in disputatione nostra publice habita: sufficiens
ter ostensum est.

¶ patrem Et Diogenes philosophus (ut scribit laertius) cum iuuenem vinosum
vidisset. Ebius (inquit) te genuit pater. Et Cicero in varijs locis testat
moribus patris effingi filium: quod idem plurarchus in li. de educatione. libet
107. Et Quintilianus in li. insti. de preceptoribus loquens.

H ij

De iudeis

b Quo semel est imbuta recens sensabit odorem Testa dlu. Hora.
c xij. q. i. c. omnis etas.

d. c. s. r.
n. s. i. e.
de p. s. e.
v. s. i. i. j.

Tam deniq. Quia cum oēs (teste ad Roma: aposto-
lo) in peccato nascimur. omnesq. in vno homie peccaveri-
mus: ad hoc filij ire: in principio ortus nostri (teste eodez
apostolo) gignimur. Laborandum ergo & summo pere-
nitēdum est. Vt p̄uili huiusmodi: quā citissime ad bap-
tisma pducantur. Quāuis enim huiusmodi p̄uili. ante
vsum rationis: p̄ proprios actus: nihil mereantur. optimū
tamen est: eos esse amicos & acceptos deo: misericordieq.
q. diuine: que neminē christianum latitat. esse participes.
Nam quis diffiteatur. pessimū esse ipsi p̄uilo: tanto tpe
gratiam amicitiaq. dei: negligere & obserare. Miror igit
tot magistratos: tot illuminatos doctores: contrariū hu-
ius assertiois scripsisse (& predicta: aliaq. ad nostrā par-
tem facientia: nō preuidisse. Nisi forte: vt ego arbitror)
id a deo pmissum: ea ratione fuerit. vt & nobis: qui hac
etate viuim. occasio & facultas pateat. Veritatē que teste
Democrito: in p̄fundo diuersa iacet. ingredi: nosq. exer-
citādi potius in his vtilib. quā in superfluis hui. mūdi su-
peruitatibus. Qd̄ p̄batissime & doctissime: nūc fecit egre-
gius doctor p̄fatus. in opusculo p̄fenti: pro quo labor-
re: vt ardaacter spero) deus reposuerit sibi coronā iusticie
in regno suo. Itaq. tam primę questionis assertio: quā
ceteris duabus (quantū certe in eisdem duabus Theolo-
gi partes sunt) subscribo. eaq. approbo: Ecclesie determi-
natione semp̄ salua. Cuius assertio: iuxta solitam Theo-
logorum protestationem: me subijcio.